

Att strö med halmpellets!

Vi får många frågor om hur man bäst använder vår halmpellets som strö i hästboxen. Eftersom vi själva inte är specialister valde vi att åka till Laholms Ryttarförening för att där på plats intervjua och få tips av Jeanette Eriksson.

Laholms ryttarförening bildades år 1952 och har idag 230 medlemmar. Man har totalt 43 hästboxar och har för tillfället 31 hästar hos sig varav 2 st är egna.

I Laholm finns ingen ridskola så man har valt att försöka hålla ner kostnaderna för de som är hästintresserade ska kunna ha råd med en egen häst.

När vi kommer fram till anläggningen, en gråmulen decemberdag, tar Jeanette mot oss. Jeanette är föreningens enda anställda personal och hon arbetar med allt från att ordna SM-tävlingar till att göra rent praktiska arbeten hos hästarna. I ca 8 år har hon varit anställd och dessförinnan varit föreningens ordförande under många år. Jeanette som i hela sitt liv har arbetet med hästar har dessutom en egen gård tillsammans med sin man, där hon har ytterligare 10 hästboxar att ta hand om.

Jeanette berättar:

Vi har provat många olika strömedel på marknaden men det som ger oss bäst stallmiljö och ekonomi är halmpelletsen som vi köper från Laga Bioenergi. Visst är den lite dyrare att köpa in men gör man bara rätt blir den som totalt lösning billigast. Dessutom upplever jag att miljö både i stallet, för oss och för hästen, blir bättre. Sen jag börja med halmpellets tillbringar jag mindre än en timme per vecka och box för att gödsla ut och arbetet är betydligt lättare att utföra än tidigare!

För att vi ska förstå vad hon menar ber vi henne berätta från början hur det går till, Jeanette säger: Varje sommar tömmer vi boxarna och tvättar dem. När de är rena lägger vi in 8 säckar (13 kg/säck) halmpellets i en 9 m² stor box. På halmpelletsen sprider vi ut ca två till tre kannor med vatten för att pelletsen ska expandera och bädden ska komma igång. Det vi vill skapa är en bädd som kan liknas vid en kattlåda.

När väl bädden är lagd använder vi endast en säck med halmpellets/vecka under resten av året. Dock är inte alla hästar lika och för vissa som "stökar runt mycket" samt dricker mycket vatten kan ytterligare halmpellets behöva, men det är mer ett undantag än regel.

Jag förordar att man inte vänder runt i bädden för mycket, dels för att det är som jag ser det ett onödigt arbete men även att en fast bädd är bättre för hästen.

Den första månaden, efter en ny bädd är anlagd, avlägsnar jag enbart den fasta gödseln från hästen. Där hästen har kissat och det är extra vått sprider jag ut det blöta till övriga bädden och behöver därför inte tillföra något mer vatten. Det kan för en del kännas konstigt, men halmpellets stor uppsugningsförmåga neutraliserar urinen mycket snabbt. När bädden är klar och fast (efter ca en månad) är det däremot dags att börja avlägsna även de våta partierna. Dock är det viktigt att man bara gräver ut där det är blött och inte rör runt i övriga bädden.

När det blöta är avlägsnat återfyller jag "hållet" med strö från boxen. Det går till så att jag plockar upp de fasta mockorna med en grep och skakar den över det håll jag har grävt ur. De torra delarna av bädden ramlar igenom grepen och enbart det fasta hamnar i skottkärran. Slutligen när jag är klar har jag samtidigt fått en jämn bädd över hela boxen och vi kan lägga veckans ranson (en säck

halmpellets) jämnt utspridd över bädden.

Vi har valt att sprida hela säcken på en gång i stället för att dela upp den över hela veckan. Orsaken är kanske mer av praktisk (och ekonomisk) skäl eftersom varje box blir tilldelad en ny säck varje måndag.

Att ha fri tilldelning av halmpellets fungera inte i ett stall där det ständigt finns flera olika hästar med egna skötare, det skulle bli alldeles för dyrt med fri tillgång.

Innan vi införde begränsningar märkte vi att mycket outnyttjad halmpellets hamna på dynghögen, vilket var ett stort slöseri. Om någon vill ha mer än en säck i veckan kan de givetvis få det men då som en tillkommande kostnad.

Och på tal om dynghög, fortsätter Jeanette, följ med mig ut och titta på vår.

Jeanette går före och visar på sin "nya" dynghög, en container.

Denna container betjänar som gödselhög för 14 boxar och den är inte mer än knappt halvfyllt efter 5 veckor, säger Jeanette. För de som envisas med att använda halm kan man lätt fylla en sådan på samma tid från enbart en eller två boxar.

En annan nyhet är att containern levereras hit och töms av Ekdalens Maskinstation. Vi har en månadshyra för containern samt en tippningsavgift. (se mer om Ekdalens Maskinstation bland nyheter på hemsidan). Vi har visserligen alltid haft en relativ billig hantering av vår gödsel men för den som inte har bra kontakter eller bor när en större stad, kan oftast gödselhanteringen vara en stor kostnad, men tack vare halmpelletsen blir den mycket lägre. Dessutom går vår gödsel till en biogasanläggning och blir till biogas (t.ex. drivmedel) och den näringsrika biogödsel återgår till lantbrukarnas åkrar. Ett riktigt smart kretslopp, säger Jeanette. Det är dock viktigt att man inte ser den nya gödselhögen som en avskrädeshög. Gödselhögen måste vara fri från främmande föremål som kan ställa till problem hos en biogasanläggning och vi har även märkt att kan vi minska risken för att det hamnar långsträigt material som hel halm eller hö, i containern så är det uppskattat av mottagaren. Att använda "hösäcker" i våra boxar är därför naturligt och det minskar betydligt spillet från hö som hästen annars trampar ner.

Jag flikar in; är det inte risk för att hästen äter halmpelletsen, åtminstone är det något som jag har hört från andra att de har haft problem med?

Om de äter det, svarar Jeanette, kan man finfördela det lite mer ut över bädden, men egentligen kan det vara ett tecken på att något annat inte står rätt till. Hästen är sen ursprung ett stäppdjur och har en magfunktion som bygger på att den behöver mycket strå i sin kost för att fungera och må bra och överlag upplever jag att man just ger för lite hö till sina hästar. Det är även ett bra sätt att hålla hästen sysselsatt och jag kan verkligen rekommendera "hösäcken".

Efter en trevlig pratstund börjar det bli dags för oss att lämna Jeanette och Laholms ryttarförening för den här gången men innan vi åker ber vi Jeanette berätta om det finns något mer som vi bör skriva om, hon säger:

Sammanfattningsvis finns det minst två sätt att använda halmpelletsen på. Fast bädd eller omrörd bädd och jag förordar den fasta. Den är dels tidssparande men även mindre risk för att det skapas damm i stallet. Jag upplever stallen mycket fräschare nu än när vi använder halmpelletsen, i stället för andra strö, men eftersom det är en ryttarförening finns det många viljor och individer att ta hänsyn till. Alla vill sin häst det bästa men det tar tid att få alla att acceptera en förändring.

Vi har dock märkt att de hästar som går på en fast halmpelletsbädd har mindre tendens för liggsår, det är ett varmare underlag som både isolerar och ger en viss värme ifrån sig, samt att hästarnas hovar är bättre. Problem som att vissa hästar fick röta i sina hovar, har nästan helt försvunnit.